

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis
Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris
Sermones In Dominicis & Festa per annum**

Bernardus <Claraevallensis>

II. De variis eius nominibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

In Circuncisione Domini, Sermo II. 107

nari volet intentionem, & in ea parte calumniam struere machinabitur, in quo nec fratrum, nec ipsius patris testimonium satis efficax videatur. Necessè est ergò ut in hac parte opituletur nobis testis internus, qui magis cor quàm faciem intuetur. A quo sanè & incipiendum est, ut non prius quicquam concipiatur in animo, quàm ab eo salutis nomen acceperit. Ubi verò in opus processerit manifestum, expedit jam exteriora quoque sibi testimonia conciliare, sicut ait Apostolus ⁱ: *Providentes bona non tantum coram Deo, sed etiam coram hominibus.*

IN CIRCUNCISIONE DOMINI,

De variis eius Nominibus.

SERMO II.

Postquam consummati sunt dies octo, ut circuncideretur Puer, vocatum est nomen eius Iesus ^a. Ab iniùo Deus modum acceptat, & nihil unquam immoderatum illi placuit æquitati. Hinc fuit, quòd non modo in pondere & mensura & numero condidit univèrsa, sed & protinus ipsi homini modum præscripsit, mandatum contulit dicens ^b: *Ex omni ligno Paradisi comedes, de ligno autem scientiæ boni & mali ne comedas.* Levissimum planè mandatum, & larga omnino mensura. Sed transgressus est homo præscriptum sibi modum, & constitutum sibi terminum prætergressus. Unde & avertens ab eo faciem suam Deus, vix tandem in diebus Abrahæ amici sui placabilis fieri incipiens, rursus modum instituit, promulgavit legem, sed non priori similem usquequaque. Ea siquidem ad cautelam fuerat, hæc ad medelam. Ibi prohibitio facta, ne superfluitas subintraret: hic jam indicta abscissio est, ut sacramenti remedio, quæ subintraverat, tolleretur. Postremò illa quidem in arbore data est lex, ne fructu eius vesceretur, hæc in proprio corpore, ut caro præputii scinderetur. Nec dubium sanè quin cætera quoque humani corporis membra additamentum illud Leviathan occuparet venenum scilicet concupiscentiæ, & immoderata atque inordinata illecebra voluptatis, ut generalis quædam abscissio omnibus necessaria videretur.

Cæterum quia singulorum membrorum abscissionem humanæ carnis fragilitas, & infantilis ætatis infirmitas nullatenus sustineret, pio moderamine dispositio superna providit, ut in ea potissimum parte concupiscentia castigaretur, in qua vehementiùs eam sævire constabat, & violentiùs malignari. In omni siquidem contradicentium spiritui rebellionem membrorum, solum illud usque adeò contumax invenitur, ut contra omnem voluntatis deliberationem ad inhonestos & illicitos motus assurgat. Nam quòd hæc circumcisio octava die fiebat, spem commendabat

ⁱ 2. Cor. 8. c

^a Luc. 2. b

^b Genes. 3. b

*De præcepto
circumcisionis
antiquæ.*

*Rebellio &
concupiscentia
ubi potissimum
dominetur.*

regni cœlestis, quod videlicet ad primum reflexus dierum circulus præferre quandam coronæ speciem videretur. Hinc est quòd octava potissimum dies post solemnitates præcipuas celebratur, & in Sermonè Domini ^c, primæ beatitudini copulatur octava, ut cœlestis regni demum iterata promissio, evidenter nobis coronam fabricet.

^c Matt. 5.

Meritò Christus circumcisus vocatur Salvator.

Circumcisionis Christi ratio.

Meritò sanè dum circumciditur Puer qui natus est nobis, *Salvator* vocatur, quòd videlicet ex hoc iam cœperit operari salutem nostram, immaculatum illum pro nobis sanguinem fundens. Neque enim jam quærere est Christianis, cur voluerit Dominus Christus circumcidi: propter hoc siquidem circumcisus est, propter quod natus, propter quod passus. Nihil horum propter se, sed omnia propterea lectos. Nec in peccato genitus, nec à peccato circumcisus, nec mortuus est pro peccato suo, magis autem propter delicta nostra. *Quod vocatum est*, inquit, *ab Angelo, priusquam in utero conciperetur*. Vocatum planè, non impositum, nempe hoc ei nomen est ab æterno. A natura propria habet, ut sit *Salvator*: innatum est ei nomen hoc, non inditum ab humana vel Angelica creatura.

Cur Isaias varia Christi nomina commemorans, non meminit nominis Iesu.
^c Luc. 2.
^d Esa. 9. d

Sed quid dicimus, quod egregius ille Propheta hunc ipsam puerum multis nominibus appellandum fore prædicens, hoc unum tacuisse videtur, quod solum (ut præmonuit Angelus, & testatur Evangelista ^c) *vocatum est nomen eius? Exultavit Esaias, ut videret diem hunc; & vidit, & gavisus est*. Denique & loquebatur gratulabundus & laudans Deum ^d, *Puer natus est nobis, filius datus est nobis, & factus est principatus eius super humerum eius: & vocabitur nomen eius, Admirabilis, Consiliarius, Deus fortis, Pater futuri sæculi, Princeps pacis*. Magna quidem nomina. Sed ubi est nomen, quod est super omne nomen, nomen *Iesu*, in quo omne genu flectatur: Fortè in his omnibus unum illud invenies, sed expressum quodammodo & effusum. Nempe ipsum de quo sponsa in Cantico amoris: *Oleum*, inquit ^e, *effusum nomen tuum*.

^e Cant. 1. b

Pia & elegans expositio nominum Christi, qua Isaias proponit.

Habes ergo unum ex his omnibus appellationibus Jesum: nec omnino aut vocari posset, aut esse *Salvator*, si fortè quippiam horum defuisset. Nunquid non verè *admirabilem* eum singuli sumus experti, in mutatione utique voluntatum nostrarum? Hoc nempe est salvationis nostræ principium, cum incipimus respuere quod diligebamus, dolere unde latabamur, amplecti quod timebamus, sequi quod fugiebamus, optare quod contemnebamus. Admirabilis planè, qui hæc operatur mirabilia. Sed nihilominus & *consiliarium* sete exhibeat necesse est in electione pœnitentiæ, & vitæ ordinatione: ne fortè sit nobis absque scientia zelus, & voluntati bonæ prudentia desit. Sanè opus est ut Deum quoque probemus in remissione videlicet priorum delictorum, quia nec sine hac

salus

In Circumcisione Domini, Serm. II. & III. 109

salus nobis constare potest: & nemo potest dimittere peccata, nisi solus Deus. Verum ne id quidem sufficit ad salutem: nisi *fortem* quoque experiamur in expugnando impugnantem nos, ne ab eisdem rursum concupiscentiis superemur, & fiant novissima nostra peiora prioribus. Videntur jam aliquid deesse Salvatore: Planè deesset quod maximum est, nisi & *Pater esset futuri sæculi*, ut per eum scilicet in immortalitatem resurgeremus, qui per præsentis sæculi Patrem generamur ad mortem. Neque hoc satis, si non etiam *Princeps pacis* Patri nos reconciliaret, cuius traditurus est regnum, ne fortè sicut filii perditionis utique non salutis resurrecturi videremur ad pœnam. Multiplicabitur sanè eius Imperium, ut meritò Salvator dicatur etiam pro multitudine salvandorum: & pacis non erit finis, ut veram noveris esse salutem, quæ non possit timere defectum.

IN CIRCUNCISIONE DOMINI,

De die octavo.

SERMO III.

IN Circumcisione Domini, Fratres, habemus quod amemus & admitemur: habemus etiam quod imitemur. Patet in ea magnum dignationis beneficium, unde gratiam agamus: latet aliquid clausum, quod in nobis implere debeamus. Venit namq; Dominus propter nos non solum redimendos sanguinis effusione, sed & docendos verbis, & exemplis nihilominus instruendos. Sicut enim penitus erat inutile viam scire; si detineremur in carcere: ita redimi non prodesset, si viæ ignaros qui primus inveniret, primus reduceret in carcerem retrudendos. Itaque in maiore quidem ætate, patientiæ & humilitatis, & super omnia charitatis cæterarumq; virtutum manifesta dedit Salvator exempla; in infantia verò figuris velata.

Sed antequam ad hæc discutienda veniamus, delectat aliquid prius de tanta & tam manifesta dignatione loqui. Habent Angeli gloriam puram & perfectam: sed nec nos erimus sine gloria. Videmus gloriam eius, gloriam quasi unigeniti à Patre, gloriam misericordiæ, & affectus verè paterni: gloriam procedentis ex corde Patris, & paterna planè viscera exhibentis. *Omnes enim peccaverunt*, ait Apostolus ^a, *& egent gloria Dei*. Et alio loco: *Mihi*, inquit ^b, *absit gloriari, nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi*. Quid enim nobis gloriosius, quàm quòd tanti æstimavit nos DEUS? Quæve maior illi gloria, quàm tanta dignatio & tanta benignitas: eo utique dulcissima, quo tam gratuita? Nam pro impiis mortuus est. Videntis quantum fecit, & pro qualibus. Pro qualibus, ut non superbiamus: quantum, ne desperemus. Propterea ut inveniamini non spiritum habere huius mundi, sed Spiritum qui ex DEO est,

O 3

& scia-

^a Rom. 3. e
^b Gal. 6. d
Gloria hominis est, tantum æstimatum esse à Deo.